

Pątnik, podróżnik, turysta - poznawanie świata. Z kolekcji starodruków i kartografii MNK

2015-09-23

Czy widzieliście kiedyś XVI-wieczny „folder” dla pielgrzymów z wizerunkiem Matki Boskiej Częstochowskiej? Albo „pascala” z roku 1799, informującego dokładnie o połączeniach dyliżansowych, pełnego fachowych rad na temat tego, gdzie zmienić i napić konie oraz która karczma oferuje przyzwoity wikt? Takie i inne perełki znaleźć można wśród starych ksiąg i map prezentowanych na wystawie „Pątnik, podróżnik, turysta - poznawanie świata. Z kolekcji starodruków i kartografii Muzeum Narodowego w Krakowie”. Została ona otwarta 1 września 2015 roku w Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego - Oddziale MNK przy ul. Piłsudskiego 12.

Na ekspozycję składa się około 60 starodruków z okresu od XV do XIX wieku. Wszystkie poświęcone są tematyce podróżniczej, z którą zapoznajemy się poprzez literaturę pamiętnikarską, historiograficzną i geograficzną. Starym woluminom towarzyszy 19 zabytkowych map i atlasów.

- Aby zaintrygować zwiedzających, nie układaliśmy tej wystawy chronologicznie, ale według zagadnień związanych z motywami stojącymi za podejmowaniem podróży i poznawaniem świata, od wieków bliskimi człowiekowi - mówi kurator Iwona Długopolska. - Zaczynamy od fenomenu pielgrzymki, do której zaprasza widza ślepy mnich, może żebrak, ukazany na drzeworycie z historii świata Wenera Rolewincka, wydanej około 1490 roku.

Postaci pątników spotykamy także na przepięknych miedziorytach w dziele Jeana Zuallarta z 1587 roku, opisującym pielgrzymkę do Jerozolimy. Bliski Polakom kult Matki Boskiej obrazują święte wizerunki Maryi i opisy poświęconych jej sanktuariów. Warto zwrócić uwagę na przedstawienie Matki Boskiej Częstochowskiej z pierwszej zachowanej drukowanej ulotki dla pielgrzymów opowiadającej historię cudownego obrazu. Wydrukowano ją prawdopodobnie w Krakowie około 1521 roku. Nie zabraknie też rodzimego pielgrzyma - Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła zwanego Sierotką, który w latach 1582-1584 odbył podróż do Ziemi Świętej i Egiptu. Owocem jego wojaży jest Peregrynacja do Ziemi Świętej, prezentowana w dwóch wydaniach - z 1601 i 1611 roku.

Tę osobistą relację można potraktować jako przejście od literatury pątnicznej do podróżniczej. Jednym z ciekawszych jej przykładów jest dziennik podróży z Kamczatki do Francji Barthélemy'ego de Lessepsa - zarówno ze względu na interesującą rycinę, ukazującą psi zaprzęg na Kamczatce, jak i niezwykle koleje życia autora. Lesseps był członkiem słynnej i tragicznej francuskiej wyprawy dookoła świata, dowodzonej przez kapitana Jean-François de La Pérouse'a i objętej protektorem króla Ludwika XVI. Wyruszyła ona w roku 1785 z portu w Breście, na dwóch fregatach, z zamiarem m. in. opisanie wybrzeży Pacyfiku, obu Ameryk, Chin i Japonii. Wśród członków ekspedycji byli też znakomici rysownicy. Po dwóch latach i dopłynięciu do Kamczatki kapitan La Pérouse uznał, że ma już tyle materiału, iż warto wysłać kuriera do Francji. Wybór padł na Lessepsa, a reszta wyprawy skierowała się w stronę Australii, gdzie ślad po obu okrętach zaginął. Lesseps był jedynym członkiem ekspedycji, który przeżył, ocalając część jej dorobku.

- Z myślą o podróżnych powstawały również rozmaite przewodniki, które dostarczały konkretnych, praktycznych informacji - mówi Iwona Długopolska. - Wkraczający od XVII wieku coraz częściej na drogi Europy turysta był człowiekiem elit, który w swoim grand tour zdobywał

**Magiczny
Kraków**

wiedzę i doświadczenie albo odpoczywał i leczył się u wód. Dopiero wiek XIX, m.in. dzięki kolejom i żegludze parowej, przyniósł masową turystykę i jej rozwój.

Zmiany te ukazuje wielka (także rozmiarami: 129 na 177 cm) mapa komunikacyjna świata Anatole'a Chatelaina, wydana w Paryżu w 1884 roku. Można na niej podziwiać gęstą siatkę połączeń kolejowych i wodnych na kontynentach i morzach oraz nie mniej imponującą sieć linii telegraficznych.

Wiedzę o zgromadzonych na wystawie eksponatach porządkuje towarzyszący jej katalog autorstwa Iwony Długopolskiej.

Informacje dla zwiedzających:

Wystawa

Pątnik, podróżnik, turysta – poznawanie świata.

Z kolekcji starodruków i kartografii MNK

Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego

Oddział Muzeum Narodowego w Krakowie

ul. Piłsudskiego 12

1 września 2015 – 10 stycznia 2016

Pon.: nieczynne

Wt. – sob.: 10.00–18.00

Niedz.: 10.00–16.00

Bilet normalny – 9 zł

Bilet ulgowy – 5 zł

Bilet rodzinny (maks. 5 osób) – 18 zł

Bilet grupowy normalny (min. 15 osób) – 7 zł

Bilet grupowy ulgowy (min. 15 osób) – 4 zł

Dzieci do 7 lat – wstęp bezpłatny

Dzieci i młodzież do 16 lat – 1 zł

Uczniowie i studenci do 26 lat – 1 zł

Niedziela – wstęp wolny

Kurator: Iwona Długopolska

Organizator: Muzeum Narodowe w Krakowie